

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΤΕΤΑΡΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2023

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Θέμα Α

A1. Σύμφωνα με τον Στάινερ η ιδέα της Ευρώπης εντοπίζεται στα χαρακτηριστικά της καθημερινότητας των πολιτών στους χώρους που αλληλεπιδρούν και διαμορφώνουν τις σχέσεις τους, στο φυσικό περιβάλλον καθώς και στον τρόπο με τον οποίο τιμούν το παρελθόν και τους προγόνους τους. Ο Στάινερ συνδέει ιστορικά την Ευρώπη μέσω των αντίθετων πόλων του αρχαίου ελληνικού πνεύματος και της χριστιανικής ηθικής σε μια προσπάθεια αρμονικής συνύπαρξής τους. Θεωρεί ότι το μέλλον της Ευρώπης και του πολιτισμού της εξαρτάται από την ενοποίησή της και τον σεβασμό της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας των μελών της.

Θέμα Β

B1. 1-γ, 2-α, 3-γ, 4-β, 5-β.

B2. Πρώτη λειτουργία του τίτλου του κειμένου 1 :

Ο τίτλος είναι δηλωτικός του περιεχομένου του κειμένου και σχετίζεται με το θέμα του.

Δεύτερη λειτουργία του τίτλου του κειμένου 1 :

Ο τίτλος έχει σχόλιο (ιδέα υπό κατασκευήν), με το οποίο φαίνεται η άποψη του συγγραφέα.

B3. Το κοινό στοιχείο στις απόψεις που διατυπώνονται στα συγκεκριμένα χωρία των κειμένων 1 και 2 είναι : Η Ευρώπη αντιμετωπίζεται ως ερώτημα με διαφορετικές απαιτήσεις λόγω των ετερόκλητων στοιχείων που καθορίζουν την ύπαρξή της. Το μέλλον της εξαρτάται από το κατά πόσο αυτή η πολυμορφία και διαφορετικότητα θα γίνεται σεβαστή από τα μέρη που την συναποτελούν, σε μια κοινή προσπάθεια να παραμείνει ενωμένη αποφεύγοντας κάθε είδους διχασμού και αντιπαράθεσης.

Θέμα Γ

Γ1. Ο κίνδυνος για τον οποίο γίνεται λόγος στο απόσπασμα αυτό από το μυθιστόρημα του Ν. Καζαντζάκη είναι η απειλή καταστροφής του πλανήτη εξαιτίας της ανισόρροπης διανοητικής και ηθικής εξέλιξης του ανθρώπινου είδους.

Αποκαλυπτική και παραστατική είναι η οπτική εικόνα του γορίλα που έχει πάρει στα χέρια του τη φωτιά, χωρίς να διαθέτει την απαραίτητη ηθική ωριμότητα για να τη χρησιμοποιήσει προς όφελος της ανθρωπότητας. Με τη χρήση του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου (μπορούμε, πολεμήσουμε, σταματήσουμε ...) προτείνεται η μαζική κινητοποίηση προκειμένου να αναδείξουμε και να αξιοποιήσουμε τις «φωτεινές δυνάμεις» που διαθέτουμε ως άνθρωποι (ποιητική λειτουργία της γλώσσας) για την αντιμετώπιση αυτής της απειλής.

Το θέμα του μυθιστορήματος παραμένει δραματικά επίκαιρο, με δεδομένο ότι ένα χρόνο πριν τη συγγραφή του (1945) έγινε ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας: η ρίψη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι. Παρά τα εκατοντάδες χιλιάδες θύματα (κυρίως άμαχοι) και τις ανυπολόγιστες καταστροφές που προκάλεσε, ο γορίλας κρατά ακόμα αναμμένο τον δαυλό και απειλεί τον πλανήτη να ανάψει το φυτίλι και να πυροδοτήσει τα σύγχρονα όπλα μαζικής καταστροφής.

Θέμα Δ

Δ1. Προσφώνηση : Σεβαστό ακροατήριο

Εισαγωγή : Αναφορά στην αφορμή της εκφώνησης δήλωση της ιδιότητας του ομιλητή ανακοίνωση του θέματος.

Κύριο μέρος

Α Ζητούμενο

α) Η ποικιλομορφία ως πλεονέκτημα για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό

- Επαφή του ατόμου με διαφορετικούς πολιτισμούς που επιτρέπει την αξιοποίηση των επιτευγμάτων των άλλων λαών συντελώντας στον εμπλουτισμό και την εξέλιξη των επιμέρους εθνικών παραδόσεων και την πρόοδο

- Δημιουργία πολύχρωμης πολιτισμικής έκφρασης που συμβάλλει στον διάλογο μεταξύ των κοινωνιών με διαφορετικό πολιτισμό και τρόπο ζωής ενθαρρύνοντας την ανοχή και τον ειλικρινή σεβασμό για τον «άλλο»
- Καθολικοποίηση των αξιών της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς διαδίδονται ιδέες που οδηγούν στη διαμόρφωση μιας δημοκρατικής κοινωνίας που διεκδικεί τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους τους ανθρώπους
- Υπέρβαση του εθνοκεντρισμού που οδηγεί στην ειρηνική συμβίωση, στην διευθέτηση των διαφορών και στον περιορισμό των ανταγωνισμών
- Δημιουργείται το πνευματικό υπόβαθρο που επιτρέπει την εκτίμηση για το διαφορετικό, την εξάλειψη των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού ενώ εμποδίζει και τον σχηματισμό στερεοτύπων και προκαταλήψεων
- Εκτίμηση της συνεισφοράς, αναγνώριση των θετικών στοιχείων που προσφέρουν οι διαφορετικές ομάδες μέσα από τις δικές τους ιδιαιτερότητες.

β) Η ποικιλομορφία ως μειονέκτημα για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό

- Η πολιτιστική φυσιογνωμία των λαών απειλείται από την άκριτη υιοθέτηση αξιών και συμπεριφορών ξένων προς τον χαρακτήρα, την ιστορία και τις παραδόσεις τους, άρση εθνικών ιδιαιτεροτήτων
- Διόγκωση του εθνικισμού ως αποτέλεσμα των ανταγωνισμών και των αντικρουόμενων συμφερόντων των κρατών-μελών
- Απειλείται η ευημερία, η ισότητα και η δημοκρατία αφού φαλκιδεύεται από αδυναμίες, αντιθέσεις και επιμέρους συμφέροντα
- Δυσχεραίνεται η ανάπτυξη των πνευματικών δραστηριοτήτων εξαιτίας της αδυναμίας συνεργασίας και ανταλλαγής πολιτιστικών στοιχείων και ιδεών
- Καταστράτηγηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υποβάθμιση δημοκρατικών αξιών όπως η δικαιοσύνη και ο διάλογος γεγονός που αποτελεί τροχοπέδη για την ανάπτυξη συνεργασίας και την ειρηνική επίλυση των διαφορών
- Αναζωπυρώνονται φανατισμοί, στερεότυπα, προκαταλήψεις, μίση και οξύνονται φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας όπως βία, εγκληματικότητα που συντελούν στη διάσπαση της κοινωνικής συνοχής

Β Ζητούμενο

- Ανάδειξη κοινών αξιών που συναποτελούν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και επιτρέπουν τη διαμόρφωση κοινής ευρωπαϊκής συνείδησης
- Ευρωπαϊκή παιδεία με στόχο την καλλιέργεια του ευρωπαϊκού πνεύματος παράλληλα με την ανάπτυξη εθνικής συνείδησης, προβολή ευρωπαϊκής ιστορίας
- Διαμόρφωση κοινής πολιτικής στα μεγάλα ζητήματα της εποχής μας, ώστε να αυξάνεται η δύναμη επιρροής της Ευρώπης και να αποτρέπονται οι διχασμοί και οι εσωτερικές συγκρούσεις
- Υπεράσπιση της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας κάθε λαού και καλλιέργεια ανεκτικότητας και σεβασμού στη διαφορετικότητα
- Αντιμετώπιση εθνικών διαφορών με διάθεση συνεννόησης και αμοιβαίων υποχωρήσεων που εξυπηρετούν το μακροπρόθεσμο συμφέρον όλων μας
- Έμπρακτη κατοχύρωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων
- Δυνατότητα γνωριμίας με άλλους λαούς μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα και ενίσχυση της διδασκαλίας των ευρωπαϊκών γλωσσών

Επίλογος: Διατύπωση συμπεράσματος, έκφραση ευχής/ελπίδας για την συνειδητοποίηση της αξίας της ποικιλομορφίας και του πολιτισμικού πλουραλισμού για την πρόοδο ενός λαού

Επιφώνηση: Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας